

DATOS IDENTIFICATIVOS

Enfermería comunitaria II

Materia	Enfermería comunitaria II			
Código	O51G140V01206			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Pérez Fernández, María Reyes			
Profesorado	Pérez Fernández, María Reyes			
Correo-e	Maria.Reyes.Perez.Fernandez@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Enfermería Comunitaria II dá continuidade á materia Enfermería Comunitaria I de 1º de grao. Nesta materia, expónse a atención primaria de saúde como alicerce fundamental para a prestación de servizos de saúde á poboación, tendo en conta, desde o punto de vista enfermeiro, dos principais programas de saúde que actualmente se desenvolven no sistema sanitario español.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria

B17	Realizar coidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermmería, ao individuo, a familia e a comunidade.
C20	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermmería ao individuo, a familia e a comunidade.
C21	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C27	Formar e informar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de realizar enquisas epidemiolóxicas e resolver estudos epidemiolóxicos de brotes de enfermidades ou situacións desfavorables en relación coa saúde.	A1	B1	C26	D1
	A2	B3		D2
	A3	B6		D3
	A4	B15		D4
	A5			D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11
Saber aplicar intervencións de formación para a saúde para contribuír a resolver problemas de saúde colectivos.	A1	B2	C19	D1
	A2	B4	C20	D2
	A3	B5	C21	D3
	A4	B9	C22	D4
	A5	B10	C23	D5
		B11	C24	D6
		B16	C25	D7
		B17	C27	D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
TEMA 1. EPIDEMIOLOXÍA DAS ENFERMIDADES TRANSMISIBLES	1.1. Conceto de enfermidade transmisible infecciosa, enfermidades emerxentes 1.2. E. transmisibles por vía aérea 1.3. E. transmisibles por vía hídrica y alimentaria 1.4. E. susceptibles de inmunoprevención 1.5. E. emerxentes 1.6. Zoonose e E. transmitidas por vectores 1.7. E. relacionadas coa inmunoprevención Seminario: Exercicio en aula sobre características dos axentes infecciosos

TEMA 4. ATENCIÓN PRIMARIA DE SAÚDE.

- 4.1. Principios xerais
- 4.2. Organización e funcionamento dos Servizos de Atención Primaria
- 4.3. Programas de saúde
- Seminario: Taller de Incontinencia urinaria
- Taller de Masaxe clásico
- Taller de suturas
- Taller de Vendaxe funcional

TEMA 2. EDUCACIÓN PARA A SAÚDE

- 2.1. Enfoques e modelos de EPS
- 2.2. Planificación de programas e/ou actividades
- 2.3. Métodos e medios de EPS
- 2.4. Entrevista clínica
- Seminario: Exercicios en aula sobre planificación e actividades de Educación para a Saúde
- Seminario: Exercicios prácticos de entrevistas clínicas

TEMA 3. EPIDEMIOLOXÍA E PREVENCIÓN

- 3.1. Estratexias de prevención
- 3.2. Obesidade
- 3.3. Enfermidades cardiovasculares
- 3.4 Actividade física e saúde
- 3.5. Alimentación e saúde
- Seminario: Exercicios en aula sobre estratexias preventivas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	16	24	40
Eventos científicos	2	5	7
Saídas de estudo	2	6	8
Lección maxistral	45	90	135
Observación sistemática	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10
Presentación	1	22	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Entrevistas que o alumnado manterá ca profesora da materia para o asesoramento/desenrolo das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Observación sistemática	Recompilación de datos sobre a participación e actitude do alumno, nas actividades expostas nos seminarios e nas las clases teóricas. Nota de corte 5. No caso de non ter superado este apartado o alumno deberá facer unha proba práctica onde terá que demostrar o seu coñecemento sobre os contidos impartidos nos seminarios. Nota de corte 5.	20	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B9 B10 B11 B15 B16 B17	C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	60	A1 A2 A5 B1 B2 B4 B9 B10 B11 B15 B17	B1 B2 B4 B9 B10 B11 B15 B17	C19
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto ... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	20	B11 B15 B16	C20 C21 C23 C24 C25 C26	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira edición: É indispensable aprobar cada unha das partes avaliadas cun 5 como nota mínima (o exame, as presentacións e a participación nos seminarios) para superar a materia.

Avaliación para o alumnado con ausencias: Esta modalidade pode ser escollida en dúas situacións diferentes: 1. Os alumnos que por causas debidamente xustificadas non lles resulte posible a asistencia regular aos seminarios (máis do 90%), neste caso os alumnos deberán comunicar ao comezo da materia e por escrito á profesora responsable que non van asistir a devanditos seminarios, xustificando debidamente este feito. 2. Os alumnos que por diferentes causas, sempre xustificadas, non cumplan a porcentaxe mínima de asistencia. Nos dous casos non terán opción á modalidade de avaliación continua, pasando á "modalidade de avaliación para alumnado con ausencias". **A avaliación para o alumnado con ausencias** constará de dúas partes: 1. Un exame con preguntas de desenvolvemento. É necesario sacar un 5 sobre unha puntuación de 10 para aprobar (60% da nota final). 2. Un exame sobre os contidos dos seminarios. Nota de corte 5 sobre 10. (40% da nota final).

Segunda edición: O alumno examínase da parte que non supere na 1ª edición, o tipo de proba será o mesmo do mesmo xeito que as condicións (aprobar cada unha das partes avaliadas para superar a materia), nota de corte un 5.

Convocatoria de fin de carreira: Criterio de avaliación: exame de preguntas de desenvolvemento (100%). Nota de corte 5.

Datas de exame: As datas oficiais para a realización das probas de avaliación desta materia, nas súas dúas edicións, así como a convocatoria fin de carreira, serán as marcadas no calendario de exames aprobados no Centro. Ditas datas estarán dispoñibles para o alumnado tanto na páxina web da Escola como no taboleiro de información para o alumnado no centro. A data/instrucións de revisión das probas de avaliación nas súas diferentes convocatorias, serán comunicadas oportunamente por parte da profesora da materia, no momento da publicación da lista de cualificacións provisionais serán as aprobadas e publicadas na web e taboleiros de anuncios do Centro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Martín-Zurro A., Jodar G., **Atención familiar y salud comunitaria**, 1ª, Elsevier, 2011

Burns N y Grove S., **Investigación en enfermería**, 5ª, Elsevier, 2015

Piedrola Gil, **Medicina Preventiva y Salud Pública**, 12ª, Elsevier, 2015

Mazarrasa y col., **Salud Pública y enfermería comunitaria**, 1ª, McGraw Hill, 2005

Martín Zurro A y Cano Pérez JF, **Atención Primaria. Concepto, organización y práctica clínica**, 6ª, Elsevier, 2003

Pérez Fernández MR, **Principios de Hidroterapia y Balneoterapia**, 1ª, McGraw Hill, 2005

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Enfermaría en saúde mental/O51G140V01305

Enfermaría xeriátrica e coidados paliativos/O51G140V01304

Enfermaría materno-infantil/O51G140V01302

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enfermaría comunitaria I/O51G140V01104

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Outros comentarios

- A dirección de correo electrónico para concertar tutorías ou comunicarse coa docente é a seguinte:

María Reyes Pérez Fernández: Maria.Reyes.Perez.Fernandez@sergas.es

---